

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Starokladrubský vraník, Národní hřebčín Slatiňany

Obrázek č. 1: Starokladrubský kůň

Obrázek č. 2: Hřebčín Slatiňany

Zdroj: vlastní foto

Příloha č. 2: Švýcárna Slatiňany

Obrázek č. 3: Švýcárna Slatiňany

Zdroj: web, Železné hory, 2019

Příloha č. 3: Zjištění vstupních znalostí

Obrázek č. 4: Zjištění vstupních znalostí

Zdroj: vlastní foto

Příloha č. 4: Pracovní list hřebčín

1. Hřebčín Slatiňany spadá pod správu Národního hřebčína

v_____ nad_____.

2. Kdy vznikl hřebčín ve Slatiňanech?

- a) 1848
- b) 1898
- c) 1948

3. Jaké je zbarvení starokladrubskeho koně?

- a) vraník
- b) bělouš
- c) bělouš nebo vraník

4. Spoj:

Slatiňany	bělouš
Kladruby	vraník

5. Vzpomeneš si alespoň na 3 znaky, které jsou typické pro starokladrubskeho koně?

6. Přiřaď:

Hřebčín	místo, kde se lidé zabývají chovem koní
Hřebčinec	zařízení určené pro chov hřebců za účelem plemenitby

7. Kolik kilogramů **váží** narozené hříbě?

- a) 0-44 kg
- b) 45-60 kg
- c) 61-100 kg

8. Kolik centimetrů **měří** narozené hříbě?

- a) 0-60 cm
- b) 60-120 cm
- c) 120-150 cm

9. Jak se nazývá první mateřské mléko kobyly?

10. Do schématu napiš stáří koně či událost, která je pro daný věk zvířete klíčová:

Řešení:

1. Hřebčín Slatiňany spadá pod správu Národního hřebčína v Kladrubech nad Labem.

2. Kdy vznikl hřebčín ve Slatiňanech?

- a) 1848
- b) **1898**
- c) 1948

3. Jaké je zbarvení starokladrubskeho koně?

- a) vraník
- b) bělouš
- c) **bělouš nebo vraník**

4. Spoj:

Slatiňany – vraník

Kladruby – bělouš

5. Vzpomeneš si alespoň na 3 znaky, které jsou typické pro starokladrubskeho koně?

klabonosá hlava, velké oči, vysoký, mohutný krk, hustá hříva a ocas, kadencové chody, ...

6. Přiřaď:

Hřebčín – místo, kde se lidé zabývají chovem koní

Hřebčinec – zařízení určené pro chov hřebců za účelem plemenitby

7. Kolik kilogramů **váží** narozené hříbě?

- a) 0-44 kg
- b) **45-60 kg**
- c) 61-100 kg

8. Kolik centimetrů **měří** narozené hříbě?

- a) 0-60 cm
- b) 60-120 cm
- c) **120-150 cm**

9. Jak se nazývá první mateřské mléko kobyly?

mlezivo

10. Do schématu napiš stáří koně či událost, která je pro daný věk zvířete klíčová:

Příloha č. 5: Pracovní list Švýcárna

1. Od kterého století je spojován rod Auerspergů s městem Slatiňany?

2. K jakému účelu původně sloužila Švýcárna?

3. Je chomout zapotřebí při zapřahání do postroje?

- ANO
- NE

4. Co je to bryčka?

5. Ve kterém spřežení bude zapřaženo nejvíc koní?

- a) v tandemu
- b) ve dvojspřeží
- c) v kvadrize

6. Jak se nazývá hřeb, který drží podkovu v kopytě koně?

7. Napiš alespoň 3 druhy podkov.

8. Vzpomeneš si alespoň na 3 typy náradí, které se používají při podkování?

9. Najdi v expozici erb Auerspergů a dokresli chybějící části.

Obrázek č. 5: Erb Auerspergů

Zdroj: web, upraveno z Wikipedia, 2019

Řešení:

1. Od kterého století je spojován rod Auerspergů s městem Slatiňany?

18. století

2. K jakému účelu původně sloužila Švýcárna?

myslivna

3. Je chomout zapotřebí při zapřahání do postroje?

- ANO
- NE

4. Co je to bryčka?

druh lehkého kočáru

5. Ve kterém spřežení budou zapřaženi 4 koně?

- a) v trojspřeží
- b) v desetispřeží
- c) **v kvadrize**

6. Jak se nazývá hřeb, který drží podkovu v kopytě koně?

podkovák

7. Napiš alespoň 3 druhy podkov.

pantoflice, strouhavky, stihavky, zámkové, ...

8. Vzpomeneš si alespoň na 3 typy nářadí, které se používají při podkování?

snímací, obloukové a štípací kleště, podkovářské rašple, kladívko, kružítko, ...

9. Najdi v expozici erb Auerspergů a dokresli chybějící části.

Dokreslená orlice a tur

Obrázek č. 6: Erb Auerspergů

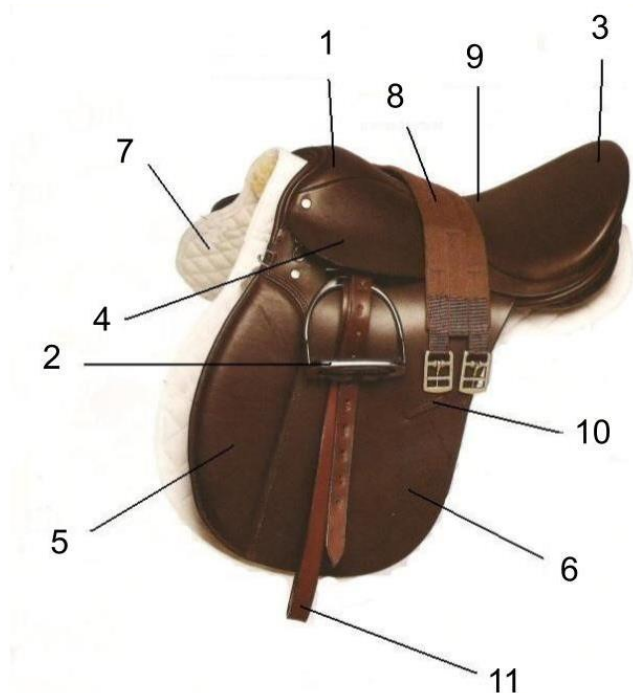

Zdroj: web, Wikipedia, 2019

Příloha č. 6: Popis sedla koně

Dokážeš přiřadit správná čísla k jednotlivým částem koňského sedla?

Obrázek č. 7: Sedlo koně

- ___ Třmen
- ___ Přední rozsocha
- ___ Malá bočnice
- ___ Podbřišník
- ___ Zadní rozsocha
- ___ Posedlí
- ___ Kolenní opěrky
- ___ Sedlová poduška
- ___ Poutko na třmenový řemen
- ___ Třmenový řemen
- ___ Velká bočnice

Zdroj: web, Koně o nich, 2019

Řešení:

2 – Třmen, 1 – Přední rozsocha, 4 – Malá bočnice, 8 – Podbřišník, 3 – Zadní rozsocha,
9 – Posedlí, 5 – Kolenní opěrky, 7 – Sedlová poduška, 10 – Poutko na třmenový řemen,
11 – Třmenový řemen, 6 – Velká bočnice

Příloha č. 7: Film František Bílek

Při sledování krátkého filmu o profesoru Bílkovi doplň do textu chybějící slova:

Pan profesor František Bílek je považován za otce české _____ a _____.
Zajímal se o to, že některá plemena vymírají. Bojoval o záchranu nejen starokladrubských koní, ale i ovcí _____ a krav _____ . Napsal řadu publikací o _____, které jsou až dodnes nejobsáhlejší a nejpřehlednější v oboru chovu koní. Působil též jako významný _____. Pan profesor měl také vztah ke _____ . V roce 1921 v Lipsku pořídil 2 tyto koně, kteří pak byli v Uhříněvsi ustájeni. Následně se přestěhovali do _____ . Záslouhou tohoto odborníka bylo založeno též _____ ve Slatiňanech, které se dá označit jako největší a nejvýznamnější světový unikát.

(Prof. PhDr. MUDr František Bílek DrSc. [dokumentární film], 2012)

Řešení:

Při sledování krátkého filmu o profesoru Bílkovi doplň do textu chybějící slova:

Pan profesor František Bílek je považován za otce české hippologie a zootechniky. Zajímal se o to, že některá plemena vymírají. Bojoval o záchranu nejen starokladrubských koní, ale i ovcí šumavek a krav českých červinek. Napsal řadu publikací o zootechnice, které jsou až dodnes nejobsáhlejší a nejprehlednější v oboru chovu koní. Působil též jako významný pedagog. Pan profesor měl také vztah ke koním Převalského. V roce 1921 v Lipsku pořídil 2 tyto koně, kteří pak byli v Uhříněvsi ustájeni. Následně se přestěhovali do pražské ZOO. Zasluhou tohoto odborníka bylo založeno též hippologické muzeum ve Slatiňanech, které se dá označit jako největší a nejvýznamnější světový unikát (*Prof. PhDr. MUDr František Bílek DrSc.* [dokumentární film], 2012).

Příloha č. 8: Koně v literatuře – kniha A

Obrázek č. 8: Trojský kůň

Zdroj: web, Repliky mečů, 2019

Eduard Petiška

Staré řecké báje a pověsti

Příloha č. 8: Koně v literatuře – kniha A

Obrázek č. 9: Černý hřebec

Zdroj: web, Česko-Slovenská filmová databáze, 1979

Walter Farley

Černý hřebec

Příloha č. 8: Koně v literatuře – kniha A

Obrázek č. 10: Letopisy Narnie

Zdroj: web, Girl with poppies, 2019

C. S. Lewis

Letopisy Narnie: Kůň a jeho chlapec

Příloha č. 8: Koně v literatuře – kniha B

Obrázek č. 11: Starověké báje a pověsti

Zdroj: web, Top 10, 2019

Rudolf Mertlík

Starověké báje a pověsti

Příloha č. 8: Koně v literatuře – kniha B

Obrázek č. 12: Harry Potter

Zdroj: web, Cine Collector, 2019

J. K. Rowlingová

Harry Potter a vězeň z Azkabanu

Příloha č. 8: Koně v literatuře – kniha B

Obrázek č. 13: Válečný kůň

Zdroj: web, Aktuálně, 2019

Michael Morpurgo

Válečný kůň

„Když nepomáhala síla a zbraně hrdinů, napadla Odyssea lest... Po návratu do tábora poručil postavit ohromného dřevěného koně. V dutém koni se skryl Odysseus s největšími řeckými hrdiny. Ostatní spálili tábor, vstoupili do lodí a odpluli, jako by se vzdali obléhání. Neodpluli však daleko. Ukryli se za nedalekým ostrovem. Trójané s radostí pozorovali odchod řeckého vojska... Jen trojský kněz Laokoon cítil, že kůň přinese městu zkázu, a varoval před ním: „Nevěřte Řekům, nevěřte Danaům! Shod'te danajský dar do mořských vln, postavte hranici, upalte jej!“... Trójané však bez váhání vtáhli dřevěného koně do Tróje. V nočním tichu vyšla na hradby Helena a dala Řekům na moři hořící pochodní smluvené znamení k návratu. Z útroby dřevěného koně vystoupili hrdinové a otevřeli městské brány vojsku“ (Petiška, 1980, str. 190, 191).

„Kůň zvedl hlavu. Šasta ho pohladil po nozdrách hebkých jako satén a řekl: „Kdybys ty tak uměl mluvit, kamaráde.“ A pak měl dojem, že se mu to jenom zdá – kůň zcela zřetelně, i když jen tiše, odpověděl: „Vždyť já umím.“ „Kde ses naučil mluvit?“ „Pšt! Ne tak nahlas,“ odpověděl kůň. „Tam, odkud pocházím, mluví skoro všechna zvířata.“ „A kde to je?“ ptal se Šasta. „V Narnii,“ odpověděl kůň... „A jak ses dostal sem?“ vyptával se Šasta. „Unesli mě,“ vysvětloval kůň. „Všechny ty roky otročím lidem, skrývám svou pravou podstatu a předstírám, že jsem němý a hloupý jako jejich koně.“ ... „Ani nevím, jak se jmenuješ.“ „Bríhy-hinny-brinny-huhy-ha,“ odpověděl kůň. „Tak to nikdy nedokážu vyslovit,“ prohlásil Šasta“ (Lewis, 2006, str. 18, 19).

„Najednou se z tribun ozval ohlušující řev. „Podívejte se na to!“ zakřičel komentátor hystericky. „Black se řítí, jako bouře! Takhle běžet koně jste určitě v životě neviděli! To je vtělená síla! Vzdálenost mezi ním a druhými dvěma se zkracuje!“... Bojující koně se blížili k tribunám, které bouřily nadšením. Black začal dotahovat, už zaostával jen jednu délku. V překrásném finiši se tlačil na Sun Raidera. Ve chvíli, kdy se dostal po bok svého soka, na moment zaváhal, pak stočil uši dozadu, obnažil zuby a dav diváků vydechl úžasem... Jezdec zvedl ruku a poprvé se koně dotkl. Plesk ho po stehně. A už se Black ujal vedení – o krok, o délku, o dvě délky – tisíce diváků jásaly a mohutný obr prolétl cílem“ (Farley, 1999, str. 131).

„Hermiona vložila ruce Klofanovi na hřbet, Harry ji popadl za nohu a pomohl jí nasednout. Potom si stoupl na jednu ze spodních větví keře a vyškrábal se před Hermionu. Přetáhl Klofanovi provaz přes hlavu a přivázal jej k druhé straně hipogryfova obojku, aby sloužil jako otěže... Klofan se vznesl přímo do temného vzduchu. Harry se mu pevně přitiskl koleny k bokům a z obou stran cítil mávat mohutná křídla... „Prrr!“ zavelel a vší silou zatáhl za provaz. Klofan zpomalil a Harry s Hermionou zjistili, že jsou na místě“ (Rowlingová, 2003, str. 365, 366).

„U skály stál okřídlený kůň Pegas, který povstal z trupu zabitě Medúsy. Kéž by toho koně měl, zatoužil v mysli Bellerofón. To by se mi pak bojovalo! Ale jak ho chytit a jak ho zkrotit? Doposud nikdo z lidí na něm neseseděl. Musím se však pokusit, zdali bych ho přece jen chytil... Do zlaté uzdy chytil Pégasa, když přišel k prameni, aby se napil, osedlal ho a v kovovém brnění se na něj vyšvihl. Pégasos, jindy nezkrotný, stál jako mírný beránek. Ale jakmile ucítil, že má na hřbetě jezdce, vzepjal se ze všech sil a na mohutných křídlech se vznesl do výše, až se Bellerofontovi hlava zatočila. Ale hned se vzpamatoval a řídil Pégasův let směrem k prohlubni, kde žila příšerná Chiméra“ (Mertlík, 1989, str. 117).

„Abych stačil Tophornovi, přinutil jsem se do trysku, a právě tehdy mezi nás dopadly první deštivé granáty a rozezněl se kulomet. Začalo boží dopuštění bitvy. Všude kolem mě křičeli muži a padali na zem, koně se plašili a naříkali v agónii strachu a bolesti. Z obou stran kolem mě vybuchovala zem a vyhazovala koně i jejich jezdce přímo do vzduchu. Nad hlavami kvílely a řvaly granáty a každý výbuch nám připadal jako zemětřesení. Mužstvo se však neúprosně hnalo dál směrem k drátům na vrcholku kopce a já pádil s nimi. Vojín Warren v sedle mě koleny tiskl železnou silou. Jednou jsem klopýtl a ucítil, že můj jezdec ztratil třmen, tak jsem zpomalil, aby ho opět našel. Tophorn, s hlavou vztyčenou, byl stále přede mnou a ze strany na stranu švihal ocasem. Zmobilizoval jsem všechny síly, co mi ještě zůstaly, a vyrazil za ním“ (Morpurgo, 2011, str. 65).

Příloha č. 8: Koně v literatuře – tabulka B

Okřídlený kůň Pegas	Ve válce se znovu setkává se svým farmářem	Přibližovat se s pohledem upřeným do očí, uklonit se!
Odvážel z bojiště raněné vojáky do lazaretu	Žije v paláci řeckých bohů	Tažný kůň pro děla
Živí se hmyzem, drobnými ptáky a savci	Kavalerie = válečné jezdeckvo	Zadní část těla – kůň
Kurýr mezi nebem a zemí	1. světová válka	Klofan
Syn boha moří Poseidóna a Medúsy	Přední část těla – orel s křídly	Pomohl Bellerofónovi zabít nestvůru Chiméru

Příloha č. 8: Koně v literatuře – tabulka A

Lest k dobytí Tróji	Nechtěl se nechat osedlat	Neživý, dřevěný kůň obrovských rozměrů
Po ztroskotání lodi žijí na opuštěném ostrově	Úkryt pro řecké bojovníky, včetně Odyssea	Chlapec Šasta
Divoký arabský hřebec	Mluví lidskou řečí	Vítěz závodu o nejrychlejšího koně USA
Válečný kůň	Chlapec Alek	Použitý jako válečný stroj
„Danajský dar“	Kůň Brí	Útěk ze země Calormen do Narnie

Řešení: Koně v literatuře A

Eduard Petiška – Staré řecké báje a pověsti

- neživý, dřevěný kůň obrovských rozměrů
- lest k dobytí Tróji
- použitý jako válečný stroj
- úkryt pro řecké bojovníky, včetně Odyssea
- „danajský dar“

C. S. Lewis – Letopisy Narnie Kůň a jeho chlapec

- Mluví lidskou řečí
- Kůň Brí
- Válečný kůň
- Chlapec Šasta
- Útěk ze země Calormen do Narnie

Walter Farley – Černý hřebec

- Divoký arabský hřebec
- Chlapec Alek
- Vítěz závodu o nejrychlejšího koně USA
- Po ztroskotání lodi žijí na opuštěném ostrově
- Nechtěl se nechat osedlat

Řešení: Koně v literatuře B

Rowlingová J. K. – Harry Potter a vězeň z Azkabanu

- Přední část těla – orel s křídly
- Zadní část těla – kůň
- Přibližovat se s pohledem upřeným do očí, uklonit se!
- Živí se hmyzem, drobnými ptáky a savci
- Klofan

Michael Morpurgo – Válečný kůň

- 1. světová válka
- Kavalerie = válečné jezdeckvo
- Tažný kůň pro děla
- Odvážel z bojiště raněné vojáky do lazaretu
- Ve válce se znovu setkává se svým farmářem

Rudolf Mertlík – Starověké báje a pověsti

- Okřídlený kůň Pegas
- Žije v paláci bohů
- Kurýr mezi nebem a zemí
- Pomohl Bellerofónovi zabít nestvůru Chiméru
- Syn boha moří Poseidóna a Medúsy

Poznámka: V příloze č. 8 Koně v literatuře – texty A a B je třeba při realizování aktivity smazat citaci zdroje, jinak by bylo prozrazeno řešení.

Příloha č. 9: Hodnotící dotazník pro žáky

Milý žáku/Milá žákyně, moc tě prosím o vyplnění tohoto krátkého dotazníku. Týká se tvých názorů na dnešní exkurzi v hřebčíně a ve Švýcárně ve Slatiňanech. Budu ráda, když odpovíš sám za sebe a nebudeš opisovat od kamaráda. Dotazník je anonymní. Přečtu si ho jenom já. Pomůžeš mi tím při bakalářské práci.

Děkuji, Daniela Jedlinská

1. Navštívil jsi už někdy hřebčín Slatiňany nebo Švýcárnu?
 - a) Navštívil jsem obě místa.
 - b) Navštívil jsem pouze hřebčín.
 - c) Navštívil jsem pouze Švýcárnu.
 - d) Nebyl jsem ani na jednom místě.
2. Co se ti během dnešní exkurze nejvíce líbilo?
3. Co bys na průběhu exkurze změnil/a nebo vylepšil/a?
4. Byla pro tebe dnešní návštěva hřebčína a Švýcárny přínosnější nežli výuka ve škole, proč?
 - a) Ano, proč?
 - b) Ne, proč?
5. Napiš stručně, co nového ses dozvěděl.
6. Doporučíš tuto návštěvu svému kamarádovi, rodičům či někomu jinému?
 - a) Ano, komu:
 - b) Ne

Příloha č. 10: Seznam obrázků v přílohách

Obrázek č. 1: Starokladrubský kůň

Obrázek č. 2: Hřebcín Slatiňany

Obrázek č. 3: Švýcárna Slatiňany

Obrázek č. 4: Zjištění vstupních znalostí

Obrázek č. 5: Erb Auerspergů

Obrázek č. 6: Erb Auerspergů

Obrázek č. 7: Sedlo koně

Obrázek č. 8: Trojský kůň

Obrázek č. 9: Černý hřelec

Obrázek č. 10: Letopisy Narnie

Obrázek č. 11: Starověké báje a pověsti

Obrázek č. 12: Klofan

Obrázek č. 13: Válečný kůň

Příloha č. 11: Zdroje obrázků obsažených v přílohách

Aktualne.cz: Recenze: Válečný kůň nese velký lidský příběh [online]. 2012 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/film/recenze-valecny-kun-nese-velky-lidsky-pribeh/r~i:article:733248/>

Cine Collector: Destockage [online]. [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: https://www.cine-collector.com/catalog/product_info.php/harry-potter-statuette-buck-lhippogriffe-p-5057#.XVEsbegzBIU

Česko-Slovenská filmová databáze: Černý hřebec [online]. 1979 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z:

<https://www.google.com/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiHzorsxJXiAhVJqaQKHQtHBhgQjRx6BAgBEAU&url=https%3A%2F%2Fwww.csfd.cz%2Ffilm%2F17175-cerny-hrebec%2Fprehled%2F&psig=AOvVaw0h3MD021OiOe9rJ6BTljxR&ust=1557734891643676>

Girl with poppies: Letopisy Narnie: Kůň a jeho chlapec [online]. [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: <http://girlwithpoppies.blogspot.com/2013/09/letopisy-narnie-kun-jeho-chlapec.html>

Repliky mečů [online]. [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://www.replikymecu.com/images/stories/virtuemart/product/trojsky-kun17.jpg>

TOP 10: Pegas [online]. [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: <http://www.top10list.cz/top-10-podivne-myticke-bytosti/pegas/>

Železné hory. net: Švýčárna Slatiňany - muzeum starokladrubského koně [online]. [cit. 2019-09-22]. Dostupné z: <http://www.zeleznehory.net/svycarna-slatinany-muzeum-starokladrubskeho-kone/>

Www.koneonich.estranky.cz: Popis sedla, uzdečky a do záprahu [online]. [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: <http://www.koneonich.estranky.cz/clanky/popis-sedla--uzdecky-a-do-zaprahu.html>

Wikipedia.org: Auerspergové [online]. [cit. 2019-08-12]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Auerspergov%C3%A9#/media/Soubor:Coat_of_arms_of_Auersperg.svg